

הכנת

**ภาคผนวก ก**  
**เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย**

โปรแกรมการเข้าร่วมกระบวนการกลุ่ม  
เพื่อพัฒนาบุคลิกภาพของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5

| กิจกรรม                    | จุดมุ่งหมาย                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                    |
|----------------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| ครั้งที่ 1 เพื่อสัมพันธภาพ | <ol style="list-style-type: none"> <li>1. เพื่อสร้างความคุ้นเคย เป็นกันเองและบรรยากาศที่ดีในการทำงานกลุ่ม</li> <li>2. เพื่อให้นักเรียนทราบจุดมุ่งหมาย ระเบียบ วิธีการเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่ม</li> </ol>                                                                                                                                           |
| ครั้งที่ 2 ดอกไม้วิเศษ     | <ol style="list-style-type: none"> <li>1. เพื่อให้สมาชิกมีความเข้าใจ ในเรื่องความแตกต่างระหว่างบุคคล</li> </ol>                                                                                                                                                                                                                                |
| ครั้งที่ 3 ผู้เสียสละ      | <ol style="list-style-type: none"> <li>1. เพื่อฝึกให้สมาชิกรู้จักการเสียสละประโยชน์ส่วนตัวและเป็นคนมีจิตใจกว้าง</li> <li>2. ฝึกให้สมาชิกได้รู้จักการแก้ปัญหาเฉพาะหน้า</li> <li>3. ให้สมาชิกฝึกการกล้าแสดงความคิดเห็นและกล้าแสดงออก</li> </ol>                                                                                                  |
| ครั้งที่ 4 ปิงปองสามมิตร   | <ol style="list-style-type: none"> <li>1. เพื่อให้ตระหนักถึงการทำงานร่วมกัน จำเป็นต้องมีเป้าหมายที่แน่นอน และมีการวางแผนงานร่วมกัน</li> <li>2. เพื่อให้ได้แนวคิดว่าการทำงานร่วมกันนั้นทุกคนต้องให้ความร่วมมือ ร่วมแรง ร่วมใจ สามัคคีกัน</li> <li>3. เพื่อฝึกให้รู้จักช่วยเหลือ ให้อภัย ชิงกันและกัน และทำหน้าที่ของตนเองให้ดีที่สุด</li> </ol> |

| กิจกรรม                                   | จุดมุ่งหมาย                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                               |
|-------------------------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| ครั้งที่ 5 นันทิทำได้                     | <ol style="list-style-type: none"> <li>1. เพื่อให้สมาชิก ได้ตระหนักถึงสิ่งที่สร้างความเชื่อมั่นให้แก่ตนเอง</li> <li>2. เพื่อให้สมาชิกได้คำนึงถึงความเป็นจริงค่านิยม คุณธรรม โดยได้รับการสนับสนุนจากสมาชิกในกลุ่ม</li> </ol>                                                                                                                               |
| ครั้งที่ 6 หมวกสุขภาพ                     | <ol style="list-style-type: none"> <li>1. เพื่อให้สมาชิกได้ข้อคิดว่า คนเรามีบทบาททั้งเป็นผู้นำ และผู้ตาม ขึ้นอยู่กับสถานการณ์</li> <li>2. เพื่อให้สมาชิกฝึกลักษณะนิสัยกล้าแสดงออก ในสิ่งที่เหมาะสม</li> </ol>                                                                                                                                             |
| ครั้งที่ 7 บทบาทสมมติ:<br>(ความรับผิดชอบ) | <ol style="list-style-type: none"> <li>1. เพื่อฝึกให้สมาชิกตระหนักและเห็นความสำคัญของความรับผิดชอบ</li> <li>2. เพื่อให้สมาชิกได้ข้อคิดในการรู้จักความรับผิดชอบ หน้าที่ของตนและรับผิดชอบต่อสิ่งที่ตนได้กระทำ</li> <li>3. เพื่อให้สมาชิกเกิดความมั่นใจสิ่งที่ตนรับผิดชอบในสิ่งที่ดี</li> <li>4. เพื่อให้สมาชิกฝึกการกล้าแสดงออกในบทบาทที่ถูกต้อง</li> </ol> |
| ครั้งที่ 8 ฉันทไว้วางใจเธอ                | <ol style="list-style-type: none"> <li>1. เพื่อให้ได้ประสบการณ์ในการช่วยเหลือผู้อื่น และไว้วางใจผู้อื่น</li> <li>2. เพื่อให้สมาชิกเห็นความสำคัญของการกล้าแสดงออก</li> </ol>                                                                                                                                                                               |

| กิจกรรม              | จุดมุ่งหมาย                                                                                                                                                                                                       |
|----------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| ครั้งที่ 9 ของความดี | <ol style="list-style-type: none"> <li>1. เพื่อให้ตนเองยอมรับว่าตนมีความดีมากกว่าความไม่ดี และใช้ความดีสร้างสรรค์สังคม</li> <li>2. ให้รู้จักมองตนเองในแง่ดี และยอมรับสภาพของตนตามความคิดเห็นของผู้อื่น</li> </ol> |
| ครั้งที่ 10 อาลา     | <ol style="list-style-type: none"> <li>1. เพื่อทบทวนกิจกรรมที่ได้เรียนรู้และฝึกฝนมาตั้งแต่ต้น</li> <li>2. เพื่อส่งเสริม การพัฒนาบุคลิกภาพ</li> <li>3. เพื่อประเมินผลการเข้าร่วมกระบวนการกลุ่ม</li> </ol>          |

## ครั้งที่ 1 เพื่อสัมพันธภาพ

### จุดมุ่งหมาย

1. เพื่อสร้างความคุ้นเคย เป็นกันเองและบรรยากาศที่ดีในการทำงานกลุ่ม
2. เพื่อให้นักเรียนทราบจุดมุ่งหมาย ระเบียบวิธีการร่วมกิจกรรมกลุ่ม

ระยะเวลา ประมาณ 50 นาที

ขนาดกลุ่ม 10-12 คน

### อุปกรณ์

1. เนื้อเพลง "ฉันและเธอ"  
ฉันและเธอเจอกันแทบทุกวันเลยเชียว เมื่อเจอกันเราทักกันเพื่อสวัสดี  
ยิ้มมาให้เธอที่ไร สุขฤทัยเบรรมปรีดี ได้พูดจาพาที สวัสดิ์เพื่อนเอย
2. บ้ายชื่อสมาชิกเพื่อติดที่หน้าอกนักเรียน
3. กระดาษขนาด 4 กว้าง 8 ซม. จำนวน 10-12 แผ่น
4. กระดาษจำนวน 10-12 แผ่น

### ขั้นตอนกิจกรรม

1. ผู้นำชี้แจงและทำความเข้าใจกับสมาชิกเพื่อให้ทราบจุดมุ่งหมาย ระเบียบวิธีการ
2. ผู้นำให้สมาชิกทุกคนในกลุ่มนั่งเป็นวงกลม แล้วร่วมกันร้องเพลง "ฉันและเธอ" พร้อมกับปรบมือให้จังหวะตามเสียงเพลงหรือแสดงท่าประกอบ
3. ให้สมาชิกแต่ละคนเขียนชื่อ สกุล และรายละเอียดของตนเองพอสังเขปที่คิดว่าอยากเปิดเผยให้เพื่อนในกลุ่มทราบลงในกระดาษ เมื่อเสร็จแล้วให้ส่งผู้นำกลุ่ม
4. ให้สมาชิกออกมาจับกระดาษที่ม้วนไว้คนละ 1 ชิ้น ถ้าได้ของตนเองให้จับใหม่
5. เมื่อได้ครบทุกคนแล้วให้ไปหาบุคคลที่มีชื่อในกระดาษ ให้สนทนากันประมาณ 5 นาที โดยมีข้อแม้ว่าจะต้องคุยกันให้ได้ข้อมูลของคู่สนทนามากที่สุด
6. ผู้นำกลุ่มให้สมาชิกร่วมกิจกรรม โดยดำเนินกิจกรรมดังนี้
  - ให้คู่สนทนาหันหน้าเข้าหากันห่างประมาณ 2 เมตร

- ผู้นำอธิบายกิจกรรมให้ฟังและตกลงว่าห้ามถามกัน
  - ผู้ที่อยู่แฉกทางซ้ายมือของผู้นำเป็นผู้เริ่มทายใจก่อน เช่น ผู้นำถามกลุ่มถามว่า สมาชิกที่อยู่แฉกทางขวามือมีพี่น้องกี่คน ชอบสีอะไร ให้สมาชิกที่อยู่แฉกทางซ้ายมือเป็นผู้ตอบ โดยสมาชิกที่อยู่ทางขวามือจะเป็นผู้เฉลยลงในกระดาษ เขียนเสร็จจึงลงมือทาย ถ้าทายถูกให้ 1 คะแนน
  - สลับเปลี่ยนกันโดยผู้ที่อยู่ทางขวามือเป็นผู้ทายบ้าง
  - เมื่อเฉลยและสลับเปลี่ยนกันประมาณ 4 คำถาม โดยผู้นำจะเป็นผู้ถามปัญหาต่าง ๆ เช่น ชอบเรียนวิชาอะไรมากที่สุด, ชอบสวมเสื้อผ้าสีอะไรมากที่สุด ฯลฯ
7. ผู้นำให้ทุกคนเขียนชื่อ เพื่อนในกลุ่มของตนให้ได้มากที่สุด
  8. ผู้นำให้สมาชิกคนที่เขียนชื่อเพื่อนได้มากที่สุด มาเล่าถึงวิธีการที่ทำทำให้สามารถจำชื่อเพื่อนได้มาก ๆ
  9. ช่วยกันสรุปเทคนิคในการจำชื่อเพื่อน ให้สมาชิกฟังอีกครั้งหนึ่ง

### ขั้นวิเคราะห์

เมื่อทายใจและรวมผลคะแนนออกมาแล้วผู้นำถามคำถามดังต่อไปนี้

1. ทำไมเราจึงทายใจเพื่อนถูก และทำไมบางครั้งจึงทายไม่ถูก
2. ผู้ที่ทายผิดเป็นส่วนใหญ่ ทำไมจึงเป็นเช่นนั้น แสดงว่ารู้จักเพื่อนดีพอหรือยัง
3. มีความรู้ลึกอย่างไรที่ถามและตอบเพื่อนเมื่อสนทนากัน
4. มีความรู้ลึกอย่างไรที่เพื่อนทายใจเราถูก และจำชื่อเราได้
5. ที่ผ่านมามีสมาชิกคิดที่รู้จักกันดีพอหรือยัง และมีวิธีการอย่างไรที่ทำให้รู้จักกันดีขึ้น

### ขั้นสรุปและนำไปใช้

1. ถามสมาชิกว่าหลังจากทำกิจกรรมแล้วได้ข้อคิดอะไรบ้าง
2. การเปิดเผยตัวเองในบางเรื่องจำเป็นหรือไม่อย่างไร และมีวิธีการเปิดเผยตัวเองอย่างไร
3. เวลาที่อยู่ด้วยกันควรเปิดเผยความในใจ(ข้อดี ข้อเสีย)ของตนเองแก่เพื่อนหรือไม่ อย่างไร

## ครั้งที่ 2 ดอกไม้วิเศษ

(ความแตกต่างระหว่างบุคคล)

### จุดมุ่งหมาย

1. เพื่อฝึกให้สมาชิกทราบจุดมุ่งหมาย ระเบียบวิธีการเข้าร่วมกิจกรรม
2. เพื่อให้สมาชิกมีความเข้าใจในเรื่องความแตกต่างระหว่างบุคคล

ระยะเวลา ประมาณ 50 นาที

ขนาดกลุ่ม ประมาณ 10-12 คน

### อุปกรณ์

1. ภาพสัตว์ 3 ชนิด ละคร 5 แผ่น
2. ดอกบัวและดอกกุหลาบ
3. กระดาษเปล่า 15 แผ่น

### ขั้นตอนกิจกรรม

1. ผู้นำถามสมาชิกว่า ใครชอบสีอะไร สมาชิกจะตอบว่าชอบสีต่าง ๆ ซึ่งไม่เหมือนกันผู้นำอธิบายว่า ทำไมจึงชอบไม่เหมือนกัน (ความคิด ความพอใจ ความรู้ และอื่น ๆ ต่างกัน)
2. เปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างเด็กชายกับเด็กหญิง ระหว่างผู้นำกับสมาชิกให้สมาชิกช่วยกันหาความแตกต่างในด้านต่าง ๆ ผู้นำเขียนคำตอบไว้บนกระดานดำ
3. แบ่งกลุ่มสมาชิกออกเป็น 3 กลุ่ม ละคร 5 คน โดยครูแจกรูปสัตว์ให้สมาชิกคนละ 1 แผ่น ใครได้ภาพสัตว์ชนิดเดียวกันก็จะอยู่รวมกัน เมื่อครูให้สัญญาณเริ่มได้ก็ให้สมาชิกทำท่าทางของสัตว์ชนิดนั้นเข้าหากกลุ่ม และจัดนั่งให้เร็วที่สุดโดยไม่ต้องใช้เสียง
4. ให้สมาชิกดู ดอกบัวกับดอกกุหลาบ แล้วให้เขียนว่าสมาชิกอยากจะเป็นดอกไม้ชนิดใด พร้อมให้เหตุผลประกอบลงในกระดาษที่ผู้นำแจก ให้เวลา 5 นาที
5. ให้สมาชิกแต่ละกลุ่มเล่าสิ่งที่ตนเขียนให้เพื่อนฟังทีละคน จนครบทุกคน



### ขั้นวิเคราะห์

1. ผู้นำสำรวจจำนวนของสมาชิกที่อยากเป็นดอกบัว ว่ามีจำนวนเท่าไร ผู้นำจดจำนวนไว้บนกระดานดำ
2. ให้นักสมาชิกช่วยกันวิเคราะห์ถึงความแตกต่างระหว่างดอกบัวกับดอกกุหลาบ (รูปร่างลักษณะ สี ประโยชน์ สถานที่ปลูก ฯลฯ) ผู้นำจดคำตอบของสมาชิกไว้บนกระดาน
3. ผู้นำเปรียบเทียบว่า ถ้าดอกไม้สองชนิดนี้เป็นคน สมาชิกได้ข้อคิดอะไรบ้าง ให้นักสมาชิกช่วยกันอภิปรายโดยใช้คำถามต่อไปนี้
  - ดอกไม้สองชนิดนี้แตกต่างกันหรือไม่ (ต่างกัน)
  - ดอกไม้สองชนิดนี้มีประโยชน์ทั้งสองอย่างหรือไม่ (มีประโยชน์ทั้งสองอย่าง)
  - สมมติว่าสองชนิดนี้เป็นคน คนเรามีอะไรบ้างที่แตกต่างกัน (รูปร่าง หน้าตา ความคิด นิสัยใจคอ ฐานะ ความเป็นอยู่ เพศ ฯลฯ)
  - ประโยชน์ของการที่คนเราแตกต่างกันมีอะไรบ้าง (ไม่แย่งของที่ชอบเหมือนกัน ได้แลกเปลี่ยนความรู้กัน ประกอบอาชีพต่างกัน ฯลฯ)
  - เมื่อเรารู้ว่าความแตกต่างเป็นเรื่องธรรมดาแล้ว ทุกคนมีประโยชน์ด้วยกันทั้งสิ้น เราควรทำอย่างไร (ไม่กังวลว่างานสิ่งที่เราต่างจากเพื่อน ภูมิใจและมองเห็นคุณค่าของตนเอง)
  - ถ้าทุกคนมีความรู้สึกที่ดีต่อตนเองจะทำให้เกิดผลดีอย่างไร (ทำให้ร่วมงานกับกลุ่มอย่างเต็มความสามารถ ทำงานเสร็จเร็วและมีประสิทธิภาพ)

### ขั้นสรุปและนำเสนอ

1. ผู้นำสรุปสาระสำคัญตามแนวคิดของกิจกรรมดังนี้
 

ความแตกต่างระหว่างบุคคลเป็นเรื่องธรรมดา ข้อสำคัญอยู่ที่ว่าเราจะทำ อย่ างไรจึงจะนำสิ่งที่ต่างจากเพื่อน ๆ มาใช้ให้เป็นประโยชน์ให้มากที่สุด อย่าคิดว่าการที่เราน่าเหมือนคนอื่นนั้นเป็นบมด้อย หรือเป็นสิ่งที่ไม่มีคิ ถ้าเราเข้าใจเช่นนี้จะทำ ำให้เราน่ากังวลว่างานสิ่งที่เราแตกต่างจากคนอื่น และเกิดความภาคภูมิใจในตนเอง มองเห็นคุณค่าของตนเอง

2. ผู้นำให้สมาชิกอ่านกลอนพร้อมกันและบันทึกลงในสมุดจดงาน

ความแตกต่างทั้งร่างกาย ใจ ความคิด

มีข้อคิดหรือบทพจน์ที่มองเห็น

ส่วนแตกต่างมีมากมายทำให้เด่น

ใช้ให้เป็นเกิดประโยชน์ โทษไม่มี

### ครั้งที่ 3 ผู้เสียสละ

#### จุดมุ่งหมาย

1. เพื่อฝึกให้สมาชิกรู้จักการเสียสละประโยชน์ส่วนตัวและเป็นคนมีจิตกว้าง
2. ฝึกให้สมาชิกได้รู้จักการแก้ปัญหาเฉพาะหน้า
3. ฝึกให้สมาชิกฝึกการกล้าแสดงความคิดเห็นและกล้าแสดงออก

ระยะเวลา ประมาณ 50 นาที

ขนาดกลุ่ม ประมาณ 10-12 คน

#### อุปกรณ์

สิ่งของที่ให้สมาชิกเลือก เช่น ปากกา สมุด ลูกกวาด กระจ่างอมสิน ฯลฯ

#### ขั้นตอนกิจกรรม

1. แบ่งสมาชิกออกเป็นสองกลุ่ม ๆ ละ 6 คน
2. ฝึกให้สมาชิกแต่ละกลุ่มนั่งรอบโต๊ะที่มีสิ่งของให้สมาชิกเลือก สิ่งของที่จัดให้มี ยางลบ ปากกา ลูกกวาด กระจ่างอมสิน สมุด ซึ่งสิ่งของจะมีจำนวนน้อยกว่าจำนวนสมาชิก 1 ชิ้น
3. ผู้นำกลุ่มบอกสมาชิกว่าอยากให้ของสิ่งใดที่วางอยู่บนโต๊ะ (ให้เวลาคิด 2 นาที) โดยให้สมาชิกเลือกหยิบสิ่งที่ตนพอใจคนละ 1 ชิ้น และเมื่อหยิบไปแล้วของสิ่งนั้นจะเป็นสมบัติของผู้นั้น
4. เมื่อสมาชิกเข้าใจวิธีการแล้ว ฝึกให้สัญญาณลงมือเริ่มกิจกรรม
5. ผู้นำกลุ่มเป็นผู้สังเกตการณ์พฤติกรรมของสมาชิกแต่ละกลุ่ม ทั้งระยะจากที่ให้สมาชิกเลือกของ 5 - 10 นาทีแล้วให้ตัวแทนแต่ละกลุ่มออกมารายงาน บรรยายภาพของกลุ่มขณะให้สมาชิกเลือกหยิบของ
6. ฝึกให้สมาชิกแต่ละคนรายงานพฤติกรรม การคิด ความรู้สึกของตนในการทำกิจกรรมนี้
7. ฝึกให้สมาชิกในกลุ่มช่วยกันแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นในกลุ่ม แล้วออกมารายงานการแก้ปัญหา

### ขั้นวิเคราะห์

1. สมาชิกทั้งหมดช่วยกันอภิปรายและสรุปผลที่ได้จากกิจกรรม
2. ผู้นำกลุ่มถามสมาชิกว่าในชีวิตประจำวัน สมาชิกเคยประสบเหตุการณ์เช่นนี้บ้างหรือไม่ สมาชิกทำอย่างไรพร้อมทั้งยกตัวอย่าง
3. ถ้าสมาชิกเห็นเพื่อนหรือคนอื่นเดือดร้อน มีความทุกข์ สมาชิกจะทำอย่างไร
4. กิจกรรมนี้ให้ข้อคิดอะไรกับสมาชิกบ้าง สมาชิกจะนำข้อคิดจากกิจกรรมนี้ไปใช้ในด้านใดบ้าง

### ขั้นสรุปและนำไปใช้

1. ถ้าเห็นคนอื่นเดือดร้อนหรือมีความทุกข์ เราควรให้ความช่วยเหลือตามความสามารถที่เราจะพอช่วยได้
2. หากมีเหตุการณ์เกิดขึ้นกับตัวเราและเราจำเป็นต้องแก้ปัญหาเราควรแก้ปัญหาอย่างรอบคอบและไม่ไปทำให้ผู้อื่นเดือดร้อน
3. เพื่อความสงบสุขภายในกลุ่มและทำให้เราสบายใจ หากเราเสียสละได้เราก็ควรจะทำให้เขาไป เมื่อคิดว่าเขาจะเดือดร้อน
4. ให้สมาชิกอ่านกลอนตามแผนภูมิร่วมกันดังต่อไปนี้  
 คนเราอยู่ร่วมกัน ควรแบ่งปันกันเพื่อแผ้ว  
 แล้วเราจะสุขแท้ เสียสละประโยชน์ตน

## ครั้งที่ 4 บิงปองสมาธิตร

### จุดมุ่งหมาย

1. เพื่อให้ตระหนักถึงการทำงานร่วมกันจำเป็น ต้องมีเป้าหมายที่แน่นอน และมีการวางแผนงานร่วมกัน
2. เพื่อให้ได้แนวคิดว่าการทำงานร่วมกันนั้นทุกคนต้องให้ความร่วมมือ ร่วมแรง ร่วมใจ สามัคคีกัน
3. เพื่อฝึกให้รู้จักช่วยเหลือ ใ้ห้อภัย ซึ่งกันและกันและทบทวนหน้าที่ของตนเองให้ดีที่สุด

ระยะเวลา ประมาณ 50 นาที

ขนาดกลุ่ม 10-12 คน

อุปกรณ์ (ต่อ 1กลุ่ม)

1. บิงปอง 6 ลูก
2. กสอบ 2 ใบ
3. ตะเกียบไม้ 8 คู่
4. ฉลาก

### ขั้นตอนกิจกรรม

1. ให้สมาชิกจับฉลากแบ่ง 2 กลุ่ม กลุ่มละ 6 คน
2. ให้สมาชิกกลุ่ม 1 แข่งขันกับสมาชิกกลุ่ม 2 จนได้ผู้ชนะ โดยมีกติกาดังนี้
  - ให้เวลา 3 นาที เพื่อร่วมกันวางแผนการแข่งขัน
  - ให้แข่งขันตีบิงปองด้วยตะเกียบ ในเวลา 5 นาที
  - ให้แต่ละกลุ่ม ส่งผู้แข่งขันกลุ่มละ 6 คน ยืนเรียงแถวหน้ากระดาน มีตะเกียบถืออยู่ในมือ ใช้ตะเกียบตีบิงปอง(ห้ามใช้มือหยิบ)จากกสอบใบที่ 1 แล้วส่งต่อกันไป โดยให้ทุกคนยืนอยู่กับที่ ไม่ขยับเท้า การส่งบิงปองให้ส่งด้วยตะเกียบแล้วผู้รับต้องรับด้วยตะเกียบ ส่งไปใส่ในกสอบใบที่ 2 ซึ่งอยู่ห่างจากกสอบใบที่ 1 เป็นระยะ 4 เมตร
  - ถ้าบิงปองตกระหว่างทาง ต้องเริ่มต้นจากคนที่ 1 ใหม่
  - กลุ่มที่ชนะคือกลุ่มที่สามารถหลีกเลี่ยงบิงปองจากกสอบใบที่ 1 ไปสู่กสอบใบที่ 2 ได้มากที่สุดเป็นเวลา 5 นาที

### ขั้นวิเคราะห์

1. ผู้นำกลุ่มให้สมาชิกเล่าถึงวิธีการทำงานของกลุ่ม และพฤติกรรมของสมาชิกในกลุ่มในการร่วมกันทำงานนี้
  2. ผู้นำกลุ่มถามสมาชิก ดังต่อไปนี้
    - กลุ่มขณะนี้มีวิธีการทำงานอย่างไร
    - ใครบ้างที่ทักปึงปองตก เพราะอะไร และรู้สึกละอย่างไร
    - คู่ที่ส่งแล้วทักปึงปองตกนั้นผู้ส่งและผู้รับมีความรู้สึกละอย่างไร คิดว่าเป็นความคิดของใคร เพราะอะไร
    - ในขณะที่แข่งขัน สมาชิกหัวแถว-ปลายแถวแสดงพฤติกรรม และรู้สึกละอย่างไร
    - ผู้แข่งขันมีความสามารถเท่าเทียมกันหรือไม่ ทำไมจึงทำงานร่วมกันได้
    - จากการแข่งขันตึงปึงปองนี้ สมาชิกได้แนวคิดเกี่ยวกับการทำงานร่วมกันอย่างไร
- บ้าง ผู้นำให้สมาชิกช่วยกันตอบ คนละข้อแล้วช่วยกันสรุปเข้าสู่ประเด็น

### ขั้นสรุปและนำไปใช้

ในการทำงานร่วมกัน งานจะสำเร็จตามเป้าหมายได้ขึ้นอยู่กับสิ่งต่อไปนี้ คือ

1. ร่วมกันวางแผนงานและช่วยเหลือซึ่งกันและกัน
2. สมาชิกทุกคนพยายามทำงานเต็มความสามารถและทำหน้าที่ของตนให้ดีที่สุด
3. รู้จักถ้อยและให้โอกาสผู้ที่คิดพลาดได้เริ่มต้นใหม่
4. ยอมรับความสามารถและความแตกต่างของแต่ละบุคคล
5. มีความอดทน และปรับตนเองให้เข้ากับสถานการณ์ต่าง ๆ
6. มีขวัญและกำลังใจจนนำไปสู่ความสำเร็จ

## ครั้งที่ 5 จินกัทัศน์

### จุดมุ่งหมาย

1. เพื่อให้สมาชิกได้ตระหนักถึงสิ่งที่สร้างความเชื่อมั่นให้แก่ตนเอง
2. เพื่อให้สมาชิกได้คำนึงถึงความเป็นจริง ค่านิยม คุณธรรม โดยได้รับการสนับสนุนจากสมาชิกในกลุ่ม

ระยะเวลา ประมาณ 50 นาที

ขนาดกลุ่ม 10-12 คน

### อุปกรณ์

บัตรกิจกรรม 22-24 ใบ

### ขั้นตอนกิจกรรม

1. ให้สมาชิกทุกคนนั่งล้อมกันเป็นวงกลม
2. แจกบัตรกิจกรรมให้แก่สมาชิกทุกคน เช่น มวยไทย รำไทย วายน้ำ ตะฟุตบอล ฯลฯ
3. ให้สมาชิกแต่ละคนแสดงท่าทางประกอบตามบัตรกิจกรรมโดยห้ามส่งเสียง
4. ขณะที่สมาชิกแสดงให้กันเรียนทายว่ากำลังแสดงอะไรอยู่
5. เมื่อสมาชิกทายถูกให้ผู้แสดงคำใบ้ให้ สมาชิกทุกคนปรบมือ
6. ก่อนที่จะกลับเข้าที่ให้ผู้แสดงสอนท่าทางให้ทุกคนทำตาม
7. สลับกันแสดงจนครบทุกคน

### ขั้นวิเคราะห์

1. ผู้นำกลุ่มและสมาชิกร่วมกันอภิปรายถึงการแสดงของแต่ละบุคคลว่า ใครแสดงได้สมบทบาทหรือไม่และใครควรได้รับรางวัล
2. ผู้นำกลุ่มถามผู้แสดงว่า แสดงไม่สมบทบาทจะเกิดผลอย่างไร
3. ชักถามความรู้สึกของผู้แสดง
4. ผู้นำกลุ่มและสมาชิกอภิปรายถึงการกล้าแสดงออกทั้งด้านความคิดและการกระทำ

### ขั้นสรุปและนำเสนอ

1. บุคคลที่กล้าคิด กล้าแสดงออกและกระทำการสิ่งที่ถูกต้องไม่ใช่เรื่องที่น่าอาย เพราะเป็นการแสดงความรู้สึกนึกคิดของตนเอง ทุกคนมีสิทธิที่จะทำได้อย่างเหมาะสม
2. การไม่กล้าคิดและไม่กล้าแสดงออกในสิ่งที่ตนคิดหรือรู้สึก ทำให้เกิดความคับข้องใจ ที่ต้องทำตามใจผู้อื่นเสมอ ไม่เป็นตัวของตัวเอง อาจก่อให้เกิดผลเสียหายต่อหน้าที่การงานได้
3. บางครั้งหากบุคคลอื่นทำให้เราและหมู่คณะเดือดร้อน ควรที่จะแสดงความคิดเห็น ความรู้สึกให้เขารู้ ทำให้เขาทราบถึงความเดือดร้อนแม้จะตั้งใจหรือไม่ก็ตามอีกทั้งยังเป็นการแสดงสิทธิของตนโดยถูกต้อง



## ครั้งที่ 6 หมวดสุขภาพ

### จุดมุ่งหมาย

1. เพื่อให้สมาชิกได้ข้อคิดว่าคนเรามีบทบาททั้งเป็นผู้นำและผู้ตามขึ้นอยู่กับสถานการณ์
2. เพื่อให้สมาชิกฝึกลักษณะนิสัยกล้าแสดงออกในสิ่งที่เหมาะสม

ระยะเวลา ประมาณ 50 นาที

ขนาดกลุ่ม 10-12 คน

อุปกรณ์ หมวด จำนวน 1 ใบ

### ขั้นตอนกิจกรรม

1. ผู้นำให้สมาชิกรั้งล้อมกันเป็นวงกลม นำหมวดตั้งไว้ตรงกลางแล้วอธิบายวิธีเล่น
2. ดำเนินการเล่น โดยเปิดเพลงสนุก ๆ ให้สมาชิกแต่ละคนผลัดเปลี่ยนกันถือหมวดไว้ แล้ววนไปรอบ ๆ วงกลม สมาชิกร้องเพลงและปรบมือตาม ประมาณ 1 นาที ผู้นำปิดเพลง หมวดสุขภาพอยู่ที่ใครให้สมาชิกคนนั้นออกมาแนะนำสมาชิกคนอื่นออกกกำลังกายตาม(เช่น ท่าเต้นแอโรบิค)อย่างน้อย 1 ท่า ท่าละ 10 ครั้ง
3. หมุนเวียนเช่นนี้จนดำเนินการครบทุกคน

### ขั้นวิเคราะห์

1. ความรู้สึกของสมาชิกแต่ละคนขณะแสดงท่าออกกำลังกาย
2. ความรู้สึกขณะที่เพลงหยุดและได้หมวดตกอยู่ที่ตน
3. การคิดหาท่าทางใหม่ ๆ ในการออกกกำลังกาย มีความยากง่ายอย่างไร
4. ความรู้สึกขณะเป็นผู้ดำเนินการออกกกำลังกาย
5. ความหมายของผู้นำและผู้ตาม

### ขั้นสรุปและนำไปใช้

1. ในชีวิตประจำวัน บุคคลย่อมมีบทบาทเป็นทั้งผู้นำและผู้ตาม การแสดงให้เหมาะสมกับตนเองเป็นสิ่งที่พึงกระทำ ก่อให้เกิดความภาคภูมิใจและความเชื่อมั่นในตนเอง
2. บุคคลส่วนใหญ่โดยเฉพาะคนไทย มักคิดว่าผู้ที่มีอายุน้อยและผู้หญิงไม่ควรเป็นผู้นำ เป็นความคิดที่ไม่ถูกต้อง เพราะมีองค์ประกอบอื่นที่ควรพิจารณาด้วย

## ครั้งที่ 7 บทบาทสมมติ: ความรับผิดชอบ

### จุดมุ่งหมาย

1. เพื่อให้สมาชิกตระหนักและเห็นความสำคัญของความรับผิดชอบ
2. เพื่อให้สมาชิกได้ข้อคิดในการรู้จักความรับผิดชอบ หน้าที่ของตนและรับผิดชอบต่อสิ่งที่ตนได้กระทำ
3. เพื่อให้สมาชิกเกิดความมั่นใจในสิ่งที่ตนรับผิดชอบในสิ่งที่ดี
4. เพื่อให้สมาชิกฝึกการกล้าแสดงออกในบทบาทที่ถูกต้อง

ระยะเวลา ประมาณ 50 นาที

ขนาดกลุ่ม ประมาณ 10-12 คน

อุปกรณ์ ไม้กวาด ขวดเหล้าเปลา

### ขั้นตอนกิจกรรม

1. ผู้นำกลุ่มกล่าวนำเบื้องต้นถึงสิ่งที่จะให้สมาชิกได้ร่วมกันแสดงบทบาทสมมติ โดยยังไม่บอกชื่อเรื่องและจะให้สมาชิกช่วยกันทายโดยคำนึงถึงเนื้อเรื่องของบทบาทสมมติ
2. ผู้นำกลุ่มหาอาสาสมัครจากสมาชิก 12 คน เพื่อแสดงเป็น พ่อ,แม่,ลูกชาย,ลูกสาว, เพื่อนลูกชาย 2 คน,ตำรวจ 2 คน
3. ผู้นำกลุ่มชี้แจงบทบาทของแต่ละคนในการแสดง ดังนี้  
 ลูกสาวอยู่บ้านทำงานบ้าน(กวาดบ้าน) แม่กำลังจะออกไปนอกบ้าน(ไปเล่นไพ่) พ่อแม่ออกไปลูกสาวก็ออกไปเที่ยว สักครู่พ่อแม่มากลับมาพร้อมกับถือขวดเหล้ามานั่งดื่มต่อ แม่กลับมามีอาการเมาที่ไม่ดีที่เสียไฟ เห็นพ่อดื่มเหล้าก็ตำหนิว่าไม่ทำงาน เอาแต่ดื่มเหล้าทั้งวัน พ่อก็ตำหนิว่าเอาแต่เล่นไพ่ ขณะนั้นลูกชายไปเที่ยวนอกบ้านพร้อมกับเพื่อนอีก 4 คน เปิดวิทยุ ร้องเพลงเสียงดังพร้อมกับเต้นรำ แล้วขอเงินแม่ไปเที่ยวอีก พ่อแม่อ่อนใจ ต่างโทษกันที่ไม่ดูแลลูก และลงมือตบตีกัน ตำรวจจึงมาจับพ่อและแม่ไป

### ขั้นวิเคราะห์ ผู้นำกลุ่มและสมาชิกอภิปรายกันถึงบทบาทที่ได้แสดงไปในหัวข้อ

1. ชื่อเรื่องบทบาทสมมติ บทบาทที่ตัวละครแต่ละคนได้รับ
2. ความรู้สึกของผู้แสดงต่อบทบาทที่ตนได้รับ
3. บทบาทที่ควรจะเป็นของตัวละครตามความคิดเห็นของสมาชิก

### ขั้นสรุปและนำเสนอ

1. บุคคลที่มีความรับผิดชอบยอมทำให้งานนั้นดี คือ สามารถทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพเต็มความสามารถที่ตนทำได้ โดยถือว่าเป็นความรับผิดชอบของตนในการที่จะทำให้งานนั้นได้ผลดีเป็นที่พึงพอใจ
2. บุคคลที่ยอมรับในสิ่งที่ตนกระทำไป แม้ว่าสิ่งนั้นจะก่อให้เกิดผลเสียก็ตาม แสดงถึงความรับผิดชอบในการกระทำของตน
3. บุคคลที่มีความรับผิดชอบจะได้รับความเชื่อถือ ยกย่องจากบุคคลอื่น ๆ ทั้งด้านการงานและส่วนตัว อันจะทำให้บุคคลนั้นเห็นคุณค่าของตน เกิดความเชื่อมั่นในสิ่งที่ตนกระทำและเกิดความเชื่อมั่นในตนเอง

## ครั้งที่ 8 จินไวใจเธอ

### จุดมุ่งหมาย

1. เพื่อให้ได้รับประสบการณ์ในการช่วยเหลือผู้อื่นและไว้วางใจผู้อื่น
2. เพื่อให้สมาชิกเห็นความสำคัญของการกล้าแสดงออก
3. เพื่อพัฒนาความเชื่อมั่นในตนเอง

ระยะเวลา ประมาณ 50 นาที

ขนาดกลุ่ม 10-12 คน

### อุปกรณ์

ผ้าผูกตา

### ขั้นตอนกิจกรรม

1. แบ่งสมาชิกออกเป็นกลุ่มย่อยกลุ่มละ 2 คน
2. ให้สมาชิกจับคู่กันแล้วตกลงกันว่าจะผูกตาใครก่อน
3. พาสมาชิกที่ถูกผูกตาให้เพื่อนพาออกไปนอกกลุ่ม และให้พาคู่ของตนไปในทิศทางที่ผู้นำกลุ่มกำหนดไว้ (ที่โผล่ ๆ หรือสนามกว้าง) จูงมือไปแล้วห้ามพูดอะไรทั้งสิ้น แต่อย่าพาไปที่มีอันตราย
4. เริ่มกิจกรรม...แล้วกลับมาที่เดิม
5. เมื่อถึงที่เดิมแล้วให้เอาผ้าผูกตาออกแล้วสอบถามความรู้สึก
6. ขั้นที่ 2 ผูกตาคนเดิม แต่ให้ผู้จูงอธิบายและเล่าสิ่งต่าง ๆ ที่จะพาไป แล้วบอกว่า

ตอนไหนเป็นอย่างไร ตอนไหนควรระวัง

7. เมื่อกลับมาถึงที่เดิมให้เอาผ้าผูกตาออกแล้วสอบถามความรู้สึกครั้งแรกกับครั้งหลัง

### ขั้นวิเคราะห์ ผู้นำถามคำถามสมาชิกโดยใช้คำถามดังต่อไปนี้

1. มีความรู้สึกอย่างไรเมื่อถูกปิดตาแล้วเพื่อนพาไป
2. ทั้งสองครั้งมีความรู้สึกแตกต่างกันหรือไม่ อย่างไร ครั้งไหนมีความรู้สึกสบายกว่า
3. ผู้ที่จูงมือเพื่อนมีความรู้สึกอย่างไร

### **ขั้นสรุปและนำไปใช้**

1. ผู้นำตามสมาชิกทุกคนว่าได้อะไรจากกิจกรรมและช่วยกันสรุป สามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้อย่างไรบ้าง

## ครั้งที่ 9 ของความดี

### จุดมุ่งหมาย

1. เพื่อให้ตนเองมีการยอมรับว่าตนเองมีความดีมากกว่าความไม่ดี และใช้ความดีสร้างสรรค์สังคม
2. ให้รู้จักมองตนเองในแง่ดี และยอมรับสภาพของตนตามความคิดเห็นของผู้อื่น

ระยะเวลา ประมาณ 50 นาที

ขนาดกลุ่ม 10-12 คน

### อุปกรณ์

1. ของจดหมายเท่าจำนวนนักเรียน
2. กระดาษ ปากกา

### ขั้นตอนกิจกรรม

1. แจกกระดาษให้สมาชิกคนละ 11 แผ่นและของจดหมายคนละ 1 ของ
2. ให้สมาชิกแต่ละคนเขียนชื่อของตนเองลงบนของจดหมายให้ชัดเจน
3. ให้สมาชิกแต่ละคนนึกถึงความดีของตนเองคนละ 3 อย่าง แล้วเขียนพับเก็บไว้
4. ให้ส่งของเปล่าที่มีชื่อของตนเองไปทางขวามือ
5. เมื่อได้รับของจดหมายจากเพื่อนให้เขียนความดีของเพื่อนที่มีชื่ออยู่บนของจดหมาย
6. ส่งของนั้นไปยังเพื่อนทางขวามือและรับของจากเพื่อนต่อไปทางซ้ายมือ  
เขียนความดีของเพื่อนที่มีชื่ออยู่บนของจดหมาย ทำไปเรื่อย ๆ จนครบวง
7. เมื่อแต่ละคนรับของจดหมายที่มีชื่อของตนเองแล้วให้เปิดดูเปรียบเทียบกับที่ตนเองเขียนไว้ตอนต้น
8. เมื่อสมาชิกเปรียบเทียบดูแล้ว ผู้นำถามคำถามต่อไปนี้และจดคำตอบบนกระดาน
  - ในตอนที่สมาชิกเขียนความดีของตนเองมีความรู้สึกอย่างไร
  - ท่านมีความรู้สึกอย่างไรที่ได้เขียนความดีของเพื่อน
  - ตอนที่เปิดอ่านเมื่อคนอื่นเขียนความดีของเรา มีความรู้สึกอย่างไร

**ขั้นวิเคราะห์** ถามคำถามต่อไปนี้เพื่อให้สมาชิกวิเคราะห์

1. กิจกรรมที่สมาชิกทำไปนี้ได้ประโยชน์อะไรบ้างทั้งต่อตนเองและกลุ่ม
2. กิจกรรมที่สมาชิกทำไปนี้ได้เรียนรู้เรื่องอะไรบ้าง

**ขั้นสรุปและนำไปใช้**

1. ให้สมาชิกช่วยกันสรุปอีกครั้งว่า กิจกรรมที่ทำไปนี้ได้ประโยชน์อะไรบ้าง และจะนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้อย่างไร
2. ผู้นำสรุปอีกครั้งหนึ่งดังนี้
  - เราต้องยอมรับความจริงว่าทุกคนมีความดีในตัวเองทั้งนั้นและมีความดีมากกว่าไม่ดี
  - เรามักนึกถึงความบกพร่องของตนเอง ที่จริงแล้วเราต้องนึกถึงความดีของตนเองด้วย เพื่อจะใช้ความดีนั้นให้เป็นประโยชน์ต่อสังคม
  - ถ้าเราทุกคนมองกันในด้านดีแล้ว ย่อมเกิดประโยชน์หลายอย่าง เช่น ทำให้เราสนใจยอมรับและห่วงใย ทำให้เกิดความร่วมมือ แต่ถ้ามองกันในด้านร้ายก็จะเกิดโทษ

## ครั้งที่ 10 กิจกรรมอาลา

### จุดมุ่งหมาย

1. เพื่อทบทวนกิจกรรมที่ได้เรียนรู้และฝึกฝนมาตั้งแต่ต้น
2. เพื่อส่งเสริมการพัฒนาบุคลิกภาพ
3. เพื่อประเมินผลการเข้าร่วมกระบวนการกลุ่ม

ระยะเวลา ประมาณ 50 นาที

ขนาดกลุ่ม 10-12 คน

อุปกรณ์ -

### ขั้นตอนกิจกรรม

1. ผู้นำกล่าวนำถึงกิจกรรมในครั้งสุดท้าย เพื่อทบทวนกิจกรรมที่ได้เรียนรู้และฝึกฝนมาตั้งแต่ต้น
2. ผู้นำกลุ่มและสมาชิกร่วมกันอภิปราย เกี่ยวกับการพัฒนาบุคลิกภาพของตนเองที่ได้ทำกิจกรรมมาตั้งแต่ต้นว่า มีกิจกรรมอะไรบ้าง เนื้อหาของกิจกรรมเป็นอย่างไร โดยให้สมาชิกผลัดกันตอบ

### ขั้นวิเคราะห์

สมาชิกและผู้นำกลุ่มช่วยกันพิจารณาและแสดงความคิดเห็น เกี่ยวกับผลดี หรือประโยชน์ของการกล้าแสดงความคิดเห็น และกล้าแสดงออกในสิ่งที่เหมาะสม ตลอดจน ผลเสียของบุคคลที่ไม่กล้าแสดงออก

### ขั้นสรุปกิจกรรมทุกกิจกรรมและการนำไปใช้

1. ชักถามสมาชิกถึงความรู้สึกต่าง ๆ ที่ได้เข้าร่วมกระบวนการกลุ่มและสิ่งที่ได้จากการเข้าร่วมกระบวนการกลุ่ม การเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นกับตนเอง หลังจากเข้าร่วมกระบวนการกลุ่ม
2. หลังจากเข้าร่วมกระบวนการกลุ่มแล้วสมาชิกได้ข้อคิดอย่างไร โดยผู้นำกลุ่มเป็นผู้เขียนบนกระดาน และคิดว่าจะนำประโยชน์ที่ได้ไปใช้ในการพัฒนา ปรับปรุงตนเองได้อย่างไร ทั้งในเรื่องการเรียนและชีวิตประจำวัน
3. ผู้นำชี้แจงให้เห็นถึงประโยชน์และโทษของการมีบุคลิกภาพแบบเก็บตัว
4. ให้สมาชิกทุกคนทบทวนแบบทดสอบวัดบุคลิกภาพ อีกครั้ง (Post-test)



โปรแกรมการเข้าร่วมกิจกรรมศิลปะ  
เพื่อพัฒนาคุณภาพของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5

| กิจกรรม                     | จุดมุ่งหมาย                                                                                                                                                                                                                                                                                                        |
|-----------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| ครั้งที่ 1 เพื่อสัมพันธภาพ  | <ol style="list-style-type: none"> <li>1. เพื่อสร้างความคุ้นเคย เป็นกันเอง และบรรยากาศที่ดีในการทำงาน</li> <li>2. เพื่อให้นักเรียนทราบจุดมุ่งหมาย ระเบียบ วิธีการเข้าร่วมกิจกรรมศิลปะ</li> <li>3. ให้นักเรียนรู้จักเข้าร่วมกิจกรรมและจุดมุ่งหมายของการทำกิจกรรมทั้งหมดต้องการพัฒนานักเรียนด้านบุคลิกภาพ</li> </ol> |
| ครั้งที่ 2 จับคู่ ใจตรงกัน  | <ol style="list-style-type: none"> <li>1. เพื่อพัฒนาความคิดสร้างสรรค์</li> <li>2. เพื่อพัฒนาความเชื่อมั่นในตนเอง</li> <li>3. สร้างความคุ้นเคยและทำความรู้จักซึ่งกันและกัน</li> </ol>                                                                                                                               |
| ครั้งที่ 3 หน้ากากมหัศจรรย์ | <ol style="list-style-type: none"> <li>1. สามารถถ่ายทอดความคิดและจินตนาการได้</li> <li>2. สมาชิกแต่ละคนมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น</li> <li>3. เพื่อให้สมาชิกมีความเชื่อมั่นในตนเอง</li> </ol>                                                                                                                  |
| ครั้งที่ 4 ปั้นสำหรับเด็ก   | <ol style="list-style-type: none"> <li>1. รู้จักแก้ปัญหาเฉพาะหน้า</li> <li>2. เพื่อพัฒนาความเชื่อมั่นในงานของตนเอง และกล้าแสดงออก</li> <li>3. เพื่อพัฒนาความคิดสร้างสรรค์และถ่ายทอดออกมาเป็นรูปธรรม</li> <li>4. เพื่อให้สมาชิกรู้จักทำงานเป็นกลุ่ม ช่วยเหลือเกื้อกูลกัน</li> </ol>                                 |

| กิจกรรม                                                                   | จุดมุ่งหมาย                                                                                                                                                                                                                         |
|---------------------------------------------------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| ครั้งที่ 5 การเป่าสี                                                      | <ol style="list-style-type: none"> <li>1. เพื่อให้สมาชิก มีทัศนคติที่ดีต่อการสร้างสรรค์</li> <li>2. เพื่อฝึกให้สมาชิกรู้จักการทำงานร่วมกับคนอื่น</li> <li>3. เพื่อให้สมาชิกรู้จักการเอื้อเพื่อแบ่งปันสิ่งของต่อบุคคลอื่น</li> </ol> |
| ครั้งที่ 6 การพิมพ์ภาพจากพืชและวัสดุจากธรรมชาติ                           | <ol style="list-style-type: none"> <li>1. เพื่อฝึกให้สมาชิกแต่ละคนมีส่วนร่วม ในการแสดงความคิดเห็น</li> <li>2. ส่งเสริมการสร้างจินตนาการและการถ่ายทอดความคิดเห็น</li> <li>3. เพื่อให้สมาชิกเห็นความสำคัญของความสามัคคี</li> </ol>    |
| ครั้งที่ 7 การวาดภาพจากประสบการณ์หรือเหตุการณ์ที่ได้พบเห็นหรือที่ประทับใจ | <ol style="list-style-type: none"> <li>1. เพื่อให้สมาชิกได้แสดงออกถึงประสบการณ์ เหตุการณ์ที่ได้พบเห็น หรือที่ประทับใจ</li> <li>2. เพื่อพัฒนาความเชื่อมั่นในตนเอง</li> </ol>                                                         |
| ครั้งที่ 8 ศิลปะจากวัสดุ                                                  | <ol style="list-style-type: none"> <li>1. เพื่อให้สมาชิกได้ตระหนักถึงคุณค่าของทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม</li> <li>2. เพื่อให้สมาชิกมีความคิดริเริ่ม สร้างสรรค์</li> <li>3. เพื่อให้สมาชิกฝึกความเชื่อมั่นในตนเอง</li> </ol>             |

| กิจกรรม                                | จุดมุ่งหมาย                                                                                                                                                                                                  |
|----------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| ครั้งที่ 9 การสร้างภาพปะติดจากเศษวัสดุ | <ol style="list-style-type: none"> <li>1. เพื่อพัฒนาความคิดสร้างสรรค์</li> <li>2. เพื่อพัฒนาความเชื่อมั่นในตนเองและการกล้าแสดงออก และใช้ความคิดสร้างสรรค์สังคม</li> </ol>                                    |
| ครั้งที่ 10 อาลา                       | <ol style="list-style-type: none"> <li>1. เพื่อทบทวนกิจกรรมศิลปะที่ได้เรียนรู้ และฝึกฝนมาตั้งแต่ต้น</li> <li>2. เพื่อส่งเสริม การพัฒนาบุคลิกภาพ</li> <li>3. เพื่อประเมินผลการเข้าร่วมกิจกรรมศิลปะ</li> </ol> |

## ครั้งที่ 1 เพื่อสัมพันธภาพ

### จุดมุ่งหมาย

1. เพื่อสร้างความคุ้นเคย เป็นกันเองและบรรยากาศที่ดีในการทำงาน
2. เพื่อให้สมาชิกทราบจุดมุ่งหมาย ระเบียบวิธีการร่วมกิจกรรมศิลปะ
3. ให้นักเรียนรู้จักวิธีเข้าร่วมกิจกรรมและจุดมุ่งหมายของการทำกิจกรรมทั้งหมดต้อง  
การพัฒนานักเรียนด้านบุคลิกภาพ

ระยะเวลา ประมาณ 50 นาที

ขนาดกลุ่ม 10-12 คน

### อุปกรณ์

1. เนื้อเพลง "ฉันและเธอ"  
ฉันและเธอเจอกันแทบทุกวันเลยเชียว เมื่อเจอกันเราทักกันเพื่อสมานไมตรี  
ยิ้มให้เธอที่ไร สุขุขทัยเปรมปรีดี ได้พูดจาพาที สวีตดีเพื่อนเอ๋ย
2. บ้ายชื่อสมาชิกเพื่อติดที่หน้าอก
3. กระดาษขนาด 4 คูณ 8 ซม. จำนวน 10-12 แผ่น
4. กระดาษจำนวน 10-12 แผ่น

### ขั้นตอนกิจกรรม

1. ผู้นำชี้แจงและทำความเข้าใจกับสมาชิกเพื่อให้ทราบจุดมุ่งหมาย ระเบียบ วิธีการ
2. ผู้นำให้สมาชิกทุกคนในกลุ่มนั่งเป็นวงกลม แล้วร่วมกันร้องเพลง "ฉันและเธอ" พร้อม  
กับปรบมือให้จังหวะตามเสียงเพลงหรือแสดงท่าประกอบ
3. ให้สมาชิกแต่ละคนเขียนชื่อ สกุล และรายละเอียดของตนเองพอสังเขปที่คิดว่า  
อยากเปิดเผยให้เพื่อนในกลุ่มทราบลงในกระดาษ เมื่อเสร็จแล้วให้ส่งผู้นำกลุ่ม
4. ให้สมาชิกออกมาจับกระดาษที่ม้วนไว้คนละ 1 ชิ้น ถ้าได้ของตนเองให้จับใหม่
5. เมื่อได้ครบทุกคนแล้วให้ไปหาบุคคลที่มีชื่อในกระดาษ ให้สนทนากันประมาณ 5 นาที  
โดยมีข้อแม้ว่าจะต้องคุยกันให้ได้ข้อมูลของคู่สนทนามากที่สุด
6. ผู้นำกลุ่มให้สมาชิกร่วมกิจกรรม โดยดำเนินกิจกรรมดังนี้

- 1. ให้คู่สนทนาหันหน้าเข้าหากันห่างประมาณ 2 เมตร
- 2. ผู้นำอธิบายกิจกรรมให้ฟังและตกลงว่าห้ามถามกัน
- 3. ผู้ที่อยู่แถวทางซ้ายมือของผู้นำเป็นผู้เริ่มทายใจก่อน เช่น ผู้นำถามกลุ่มถามว่าสมาชิกที่อยู่แถวทางขวามือมีพี่น้องกี่คน ชอบสีอะไร ให้สมาชิกที่อยู่แถวทางซ้ายมือเป็นผู้ตอบ โดยสมาชิกที่อยู่ทางขวามือจะเป็นผู้เฉลยลงในกระดาษ เขียนเสร็จจึงลงมือทาย ถ้าทายถูกให้ 1 คะแนน
- 4. สลับเปลี่ยนกันโดยผู้ที่อยู่ทางขวามือเป็นผู้ทายบ้าง
- 5. เมื่อเฉลยและสลับเปลี่ยนกันประมาณ 4 คำถาม โดยผู้นำจะเป็นผู้ถามปัญหาต่าง ๆ เช่น ชอบเรียนวิชาอะไรมากที่สุด, ชอบสวมเสื้อผ้าสีอะไรมากที่สุด ฯลฯ
- 7. ผู้นำให้ทุกคนเขียนชื่อ เพื่อนในกลุ่มของตนให้ได้มากที่สุด
- 8. ผู้นำให้สมาชิกคนที่เขียนชื่อเพื่อนได้มากที่สุด มาเล่าถึงวิธีการที่ทำทำให้สามารถจำชื่อเพื่อนได้มาก ๆ
- 9. ช่วยกันสรุปเทคนิคในการจำชื่อเพื่อน ให้สมาชิกฟังอีกครั้งหนึ่ง

**ขั้นวิเคราะห์** เมื่อทายใจและรวมผลคะแนนออกมาแล้วผู้นำถามคำถามดังต่อไปนี้

1. ทำไมเราจึงทายใจเพื่อนถูก และทำไมบางครั้งจึงทายไม่ถูก
2. ผู้ที่ทายผิดเป็นส่วนใหญ่ ทำไมจึงเป็นเช่นนั้น แสดงว่ารู้จักเพื่อนดีพอหรือยัง
3. มีความรู้สึกอย่างไรที่ถามและตอบเพื่อนเมื่อสนทนากัน
4. มีความรู้สึกอย่างไรที่เพื่อนทายใจเราถูก และจำชื่อเราได้
5. ที่ผ่านมามีสมาชิกคิดว่ารู้จักกันดีพอหรือยัง และมีวิธีการอย่างไรที่ทำให้รู้จักกันดีขึ้น
6. การมีเพื่อนเพิ่มมากขึ้นเป็นผลดีและมีประโยชน์อย่างไร

**ขั้นสรุปและนำใบำ**

1. ถามสมาชิกว่าหลังจากทำกิจกรรมแล้วได้ข้อคิดอะไรบ้าง
2. การเปิดเผยตัวเองในบางเรื่องจำเป็นหรือไม่ อย่างไร และมีวิธีการเปิดเผยตัวเองอย่างไร
3. เวลาที่อยู่ด้วยกันควรเปิดเผยความในใจ (ข้อดี ข้อเสีย) ของตนเองแก่เพื่อนหรือไม่ อย่างไร

## ครั้งที่ 2 จับคู่ ใจตรงกัน

### จุดมุ่งหมาย

1. เพื่อพัฒนาความคิดสร้างสรรค์
2. เพื่อพัฒนาความเชื่อมั่นในตนเอง
3. สร้างความคุ้นเคยและทำความเข้าใจซึ่งกันและกัน

ระยะเวลา ประมาณ 50 นาที

ขนาดกลุ่ม 10-12 คน

อุปกรณ์ 1. กระดาษ 2. ดินสอ 3. จลากแบ่งคู่

### ขั้นตอนกิจกรรม

1. ให้สมาชิกทุกคนจับจลากเพื่อแบ่งออกเป็น 6 คู่
2. ให้สมาชิกแต่ละคู่ นั่งห่างกันมากที่สุด
3. ให้สมาชิกแต่ละคน เขียนรูปสิ่งของที่ตนเองอยากได้ ลงในกรอบสี่เหลี่ยมและวงกลม ให้มากที่สุดเท่าที่จะนึกขึ้นมาได้ ภายในระยะเวลา 15 นาที โดยไม่ซ้ำแบบกัน
4. หลังจากนั้นให้แต่ละคู่มาเปรียบเทียบกันว่า มีสิ่งใดบ้างที่ทั้งคู่ต้องการเหมือนกัน ให้สมาชิกแต่ละคู่ออกมาอธิบายให้สมาชิกคู่อื่นๆ ฟัง สมาชิกคู่ใดใจตรงกันมากที่สุด เป็นผู้ชนะ

**ขั้นวิเคราะห์** เมื่อรวมผลคะแนนออกมาแล้ว ผู้นำถามคำถามดังต่อไปนี้

1. ทำไมจึงเขียนรูปเหมือนเพื่อน และทำไมบางรูปไม่เหมือน
2. คู่ที่เขียนตรงกันน้อยที่สุด ทำไมจึงเป็นเช่นนั้น
3. มีความรู้สึกอย่างไรบ้างที่เขียนรูปได้ตรงกันมากที่สุด
4. ที่ผ่านมามีสมาชิกคิดว่ารู้จักกันดีพอหรือยังและมีวิธีการใดที่จะทำให้เรารู้จักกันยิ่งขึ้น
5. กิจกรรมในครั้งนี้ สมาชิกได้เรียนรู้อะไรบ้าง

**ขั้นสรุปและนำไปใช้**

1. ถามสมาชิกว่าหลังจากทำกิจกรรมแล้วได้ข้อคิดอะไรบ้าง
2. การเปิดเผยความต้องการของตนเองในบางเรื่องจำเป็นหรือไม่ อย่างไรและมีวิธีการเปิดเผยความต้องการของตนเองอย่างไร
3. เวลาที่อยู่ด้วยกันกับเพื่อนควรเปิดเผยความในใจ ( ข้อดี ข้อเสีย ) ของตนเองแก่เพื่อนหรือไม่ เพราะเหตุใด

### ครั้งที่ 3 หน้ากากมหัศจรรย์

#### จุดมุ่งหมาย

1. สามารถถ่ายทอดความคิดและจินตนาการได้
2. สมาชิกแต่ละคนมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น
3. เพื่อให้สมาชิกมีความเชื่อมั่นในตนเอง

ระยะเวลา ประมาณ 50 นาที

ขนาดกลุ่ม 10-12 คน

อุปกรณ์ 1. กรรไกร 2. กระดาษแข็ง 3. กระดาษสี 4. สีเมจิก 5. ยางเส้น

#### ขั้นตอนกิจกรรม

1. สมาชิกแต่ละคนมารับกระดาษรูปทรงสี่เหลี่ยม ขนาด 9x9 นิ้ว
2. ให้สมาชิกแต่ละคนจินตนาการว่าจะเขียนตกแต่งเป็นรูปหน้ากาอย่างไร  
จึงเหมาะสมกับบุคลิกที่ต้องการ
3. เมื่อจินตนาการแล้วให้ร่างภาพลงในกระดาษ
4. ตัดกระดาษเป็นรูปหน้ากากและตกแต่งตามที่ต้องการ
5. แต่ละคนให้ตั้งชื่อหน้ากากนั้น และนำออกมาให้เพื่อน ๆ สมาชิกได้ติ-ชมและสวมให้  
สมาชิกทุกคนดู

#### ขั้นวิเคราะห์

1. ให้สมาชิกแต่ละคนแสดงความคิดเห็นและความรู้สึกกับการทำงานของตนเองและ  
ของสมาชิก
2. ให้สมาชิกแต่ละคนอธิบายว่ามีความคิดและจินตนาการอย่างไร ในการทำหน้ากาก
3. การมีความเชื่อมั่นในตนเอง ในการถ่ายทอดความคิดและจินตนาการมีผลคืออย่างไร

#### ขั้นสรุปและนำไปใช้

ถามสมาชิกว่า ข้อคิดที่ได้จากการทำหน้ากากนี้มีอะไรบ้าง และจะนำไปใช้ในชีวิตประจำวัน  
ได้อย่างไร ผลดีของการกล้าคิด กล้าแสดงออก สามารถช่วยเราได้อย่างไรบ้าง



## ครั้งที่ 4 กิจกรรมการปั้นสำหรับเด็ก

### จุดมุ่งหมาย

1. รู้จักแก้ปัญหาเฉพาะหน้า
2. เพื่อพัฒนาความเชื่อมั่นในงานของตนเองและกล้าแสดงออก
3. เพื่อพัฒนาความคิดสร้างสรรค์และถ่ายทอดออกมาเป็นรูปธรรม
4. เพื่อให้สมาชิกรู้จักทำงานเป็นกลุ่ม ช่วยเหลือเกื้อกูลกัน

ระยะเวลา ประมาณ 50 นาที

ขนาดกลุ่ม 10-12 คน

### อุปกรณ์

1. กระดาษสำหรับร่างภาพ
2. ดินสอ ยางลบ ไม้บรรทัด
3. เครื่องมือในการปั้น เช่น อุปกรณ์การตกแต่งพื้นผิว, ไม้ทุบดิน, ฯลฯ
4. วัสดุในการปั้น เช่น ดินเหนียว ดินน้ำมัน

### ขั้นตอนกิจกรรม

1. สมาชิกแต่ละคนออกมาจับฉลากเลือกหัวข้องานของตนเอง เช่น ผลไม้ เครื่องใช้
2. ให้สมาชิกแต่ละคนออกแบบในกระดาษร่างภาพก่อน
3. ดำเนินการปั้นตามแบบที่ร่างไว้
4. ตกแต่งด้วยเครื่องมือปั้น และนำผลงานออกมาแสดง
5. รับฟังการติ-ชมจากสมาชิกคนอื่น ๆ เพื่อนำไปปรับปรุงแก้ไข และชื่นชมผลงาน

### ขั้นวิเคราะห์ ถามสมาชิกโดยใช้คำถามต่อไปนี้

1. กิจกรรมที่สมาชิกทำลงไปได้ประโยชน์และเรียนรู้อะไรบ้าง
2. เมื่อสมาชิกได้รับผลสำเร็จในการทำงาน(อย่างพึงพอใจ)มีความรู้สึกอย่างไร
3. เมื่อสมาชิกรู้สึกไม่พอใจกับผลงานของตน มีวิธีการแก้ไขอย่างไร
4. เมื่อได้รับฟังการติ-ชมของผู้อื่นแล้วมีความรู้สึกอย่างไร

### **ขั้นสรุปและนำปราชญ์**

1. ให้สมาชิกช่วยกันสรุปอีกครั้งหนึ่งว่า กิจกรรมนี้สมาชิกได้ประโยชน์อะไรบ้าง
2. หลังจากได้รับการติ-ชมจากกิจกรรมนี้มีประโยชน์ต่อการปรับปรุงตนเองอย่างไร
3. นับจากการทำกิจกรรม สมาชิกมีวิธีการทำงานและใช้สิ่งของร่วมกับผู้อื่นอย่างไร

## ครั้งที่ 5 การเป่าสี

### จุดมุ่งหมาย

1. ให้สมาชิกมีทัศนคติที่ดีต่อการสร้างสรรค์
2. เพื่อฝึกให้สมาชิกรู้จักการทำงานร่วมกับคนอื่น
3. เพื่อฝึกให้สมาชิกรู้จักการเอื้อเฟื้อแบ่งปันสิ่งของต่อบุคคลอื่น

ระยะเวลา ประมาณ 50 นาที

ขนาดกลุ่ม 10-12 คน

### อุปกรณ์

1. กระดาษวาดเขียน
2. สีน้ำ
3. หลอดดูด
4. จานผสมสี พู่กัน

### ขั้นตอนกิจกรรม

1. สมาชิกแต่ละคนนำอุปกรณ์ออกมาเพื่อร่วมกันทำกิจกรรม
2. สมาชิกแต่ละคนนำกระดาษวาดเขียนออกมาตัดตามขนาดที่กำหนด
3. บอกวิธีการผสมสีให้ได้หลายสี โดยให้ใช้สีที่สดใส จากนั้นใช้พู่กันจุ่มสีหยดลงในกระดาษที่เตรียมไว้หลาย ๆ จุด หลาย ๆ สี โดยเว้นช่องว่างให้พอเหมาะ
4. ใช้หลอดเป่าสีที่หยดไว้ให้กระจายไปหลาย ๆ ทิศทาง จากนั้นปล่อยสีให้แห้ง
5. นำผลงานของสมาชิกแต่ละคนออกมาแสดงให้สมาชิกคนอื่น ๆ ดู พร้อมทั้งให้เล่าเรื่องสั้นประกอบผลงาน จากนั้นรับฟังข้อติ-ชม

### ขั้นวิเคราะห์ ถามสมาชิกโดยใช้คำถามต่อไปนี้

1. กิจกรรมที่สมาชิกทำลงไปนี้ได้ประโยชน์และเรียนรู้อะไรบ้าง
2. เมื่อสมาชิกได้รับผลสำเร็จในการทำงาน(อย่างพึงพอใจ)มีความรู้สึกอย่างไร
3. เมื่อสมาชิกรู้สึกไม่พอใจกับผลงานของตน มีวิธีการแก้ไขอย่างไร

4. เมื่อได้รับฟังการติ-ชมของผู้อื่นแล้วมีความรู้สึกอย่างไร

**ขั้นสรุปและนำเสนอ**

1. ให้สมาชิกช่วยกันสรุปอีกครั้งหนึ่งว่า กิจกรรมนี้สมาชิกได้ประโยชน์อะไรบ้าง
2. หลังจากได้รับการติ-ชมจากกิจกรรมนี้มีประโยชน์ต่อการปรับปรุงตนเองอย่างไร
3. นับจากการทำกิจกรรม สมาชิกมีวิธีการทำงานและใช้สิ่งของร่วมกับผู้อื่นอย่างไร

## ครั้งที่ 6 การพิมพ์ภาพจากพืช-วัสดุจากธรรมชาติ

### จุดมุ่งหมาย

1. เพื่อฝึกให้สมาชิกแต่ละคนมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น
2. ส่งเสริมการสร้างจินตนาการและการถ่ายทอดความคิดเห็น
3. เพื่อให้สมาชิกเห็นความสำคัญของความสามัคคี

ระยะเวลา ประมาณ 50 นาที

ขนาดกลุ่ม 10-12 คน

### อุปกรณ์

1. ส่วนต่าง ๆ ของพืชที่สามารถพิมพ์สีได้ เช่น ก้าน ใบ ดอก
2. สีน้ำ พู่กัน กระดาษ
3. เศษวัสดุ เช่น เปลือกหอย เปลือกไม้ ใบไม้ ก้อนหิน

### ขั้นตอนกิจกรรม

1. ผู้นำให้สมาชิกดูภาพงานที่เสร็จสมบูรณ์แล้วและช่วยกันตอบคำถามว่าภาพนั้น ๆ เกิดจากวัสดุอะไรบ้าง โดยผู้นำกลุ่มกำหนดการพิมพ์ภาพว่าจะต้องประกอบด้วยวัสดุอย่างน้อย 3 ชนิดในแต่ละภาพ ซึ่งสมาชิกสามารถสลับเปลี่ยนกันได้
2. ให้สมาชิกจับคู่ทำงานร่วมกัน
3. สมาชิกแต่ละคู่จัดเตรียมอุปกรณ์ในการปฏิบัติงาน
4. ผู้นำอธิบายวิธีการพิมพ์ โดยให้สมาชิกออกแบบภาพที่ต้องการ จากนั้นเลือกวัสดุที่จะทำการพิมพ์แล้วนำวัสดุมาจุ่มสีที่เตรียมไว้แล้วพิมพ์ลงในกระดาษตามแบบ จากนั้นปล่อยให้แห้ง

### ขั้นวิเคราะห์ ถามสมาชิกโดยใช้คำถามต่อไปนี้

1. กิจกรรมที่สมาชิกทำลงใบนี้ได้ประโยชน์และเรียนรู้อะไรบ้าง
2. เมื่อสมาชิกได้รับผลสำเร็จในการทำงาน(อย่างพึงพอใจ)มีความรู้สึกอย่างไร
3. เมื่อสมาชิกรู้สึกไม่พอใจกับผลงานของตน มีวิธีการแก้ไขอย่างไร

4. เมื่อได้รับฟังการติ-ชมของผู้อื่นแล้วมีความรู้สึกอย่างไร

**ขั้นสรุปและนำไปใช้**

1. ให้สมาชิกช่วยกันสรุปอีกครั้งหนึ่งว่า กิจกรรมนี้สมาชิกได้ประโยชน์อะไรบ้าง
2. หลังจากได้รับการติ-ชมจากกิจกรรมนี้ มีประโยชน์ต่อการปรับปรุงตนเองอย่างไร
3. นับจากการทำกิจกรรม นักเรียนมีวิธีการทำงานและใช้สิ่งของร่วมกับผู้อื่นอย่างไร

## ครั้งที่ 7 การวาดภาพจากประสบการณ์หรือเหตุการณ์ที่ได้พบเห็นหรือที่ประทับใจ

### จุดมุ่งหมาย

1. เพื่อให้สมาชิกได้แสดงออกถึงประสบการณ์ เหตุการณ์ที่ได้พบเห็นหรือประทับใจ
2. เพื่อพัฒนาความเชื่อมั่นในตนเอง

ระยะเวลา ประมาณ 50 นาที

ขนาดกลุ่ม 10-12 คน

### อุปกรณ์

1. กระดาษวาดเขียน
2. ดินสอ สี

### ขั้นตอนกิจกรรม

1. สมาชิกแต่ละคนเตรียมกระดาษและอุปกรณ์ต่าง ๆ
2. ผู้นำให้สมาชิกแต่ละคนวาดภาพจากประสบการณ์ที่ได้พบเห็นหรือที่ประทับใจและให้ตั้งชื่อภาพที่วาดด้วย
3. เมื่อวาดภาพเสร็จแล้ว ให้สมาชิกแต่ละคนนำผลงานออกมาแสดงให้สมาชิกคนอื่น ๆ ชมและอธิบายว่าเหตุใดจึงวาดรูปนั้น
4. รับฟังคำติ-ชมจาก ผู้นำ ในเรื่องเส้น รูปแบบการจัดองค์ประกอบทางศิลปะและเพื่อนสมาชิก และให้อธิบายว่าได้อะไรจากการวาดภาพบ้าง

### ขั้นวิเคราะห์ ถามสมาชิกโดยใช้คำถามต่อไปนี้

1. เมื่อสมาชิกรู้สึกไม่พอใจกับผลงานของตน มีวิธีการแก้ไขอย่างไร
2. เมื่อได้รับการติ-ชมจากผู้อื่นแล้วมีความรู้สึกอย่างไร

### ขั้นสรุปและนำไปใช้

1. ให้สมาชิกช่วยกันสรุปอีกครั้งหนึ่งว่า กิจกรรมนี้สมาชิกได้ประโยชน์อะไรบ้าง
2. หลังจากได้รับการติ-ชมจากกิจกรรมนี้ มีประโยชน์ต่อการปรับปรุงตนเองอย่างไร

## ครั้งที่ 8 ศิลปะจากวัสดุ

### จุดมุ่งหมาย

1. ฝึกให้สมาชิกได้ตระหนักถึงคุณค่าของทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม
2. ฝึกให้สมาชิกมีความคิดริเริ่ม สร้างสรรค์
3. เพื่อให้สมาชิกฝึกความเชื่อมั่นในตนเอง

ระยะเวลา ประมาณ 50 นาที

ขนาดกลุ่ม 10-12 คน

### อุปกรณ์

1. ขวดพลาสติกสำหรับใส่น้ำดื่มที่ไม่ได้ใช้แล้ว, เศษไม้ไอศกรีม
2. หินชุปสี, กาว, มีด, กรรไกร
3. ดินน้ำมันขนาดเล็ก, ดิน

### ขั้นตอนกิจกรรม

1. ผู้นำกิจกรรมวางต้นไม้ที่ทำจากเศษวัสดุมาให้สมาชิกดูเป็นตัวอย่าง
2. ผู้นำสนทนาและให้สมาชิกแสดงความคิดเห็นถึงประโยชน์และคุณค่าของวัสดุเหลือใช้ และต้นไม้
3. อธิบายขั้นตอนการทำโดยเน้นถึงความคิดสร้างสรรค์ของนักเรียน เริ่มจากนำขวดน้ำดื่มมาตัดให้เป็นรูปทรงต่าง ๆ เพื่อเป็นกระถางต้นไม้ จากนั้นนำเศษไม้ไอศกรีมมาติดกาวเป็นฐานของกระถางต้นไม้ และปลูกต้นไม้ลงในกระถางที่สำเร็จแล้ว รอยหินสีลงบนกระถางต้นไม้ให้สวยงาม
4. นำผลงานของสมาชิกแต่ละคนมาแสดงและให้สมาชิกแสดงถึงปัญหาและอุปสรรคในการทำงาน รับฟังข้อติ-ชม
5. มอบผลงานคืนให้สมาชิกแต่ละคน เพื่อนำไปบำรุงรักษา



### ขั้นวิเคราะห์ ถามสมาชิกโดยใช้คำถามต่อไปนี้

1. สมาชิกเคยเห็นหรือนำเศษวัสดุมาใช้ใหม่หรือไม่ อย่างไร
2. สมาชิกมีความรู้สึกละเอียดอ่อนอย่างไรกับผลงานของตนเองที่ทำในกิจกรรมนี้และมีแนวคิดที่จะนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้อย่างไร

### ขั้นสรุปและนำเสนอ

1. ให้สมาชิกช่วยกันสรุปอีกครั้งหนึ่งว่า กิจกรรมนี้สมาชิกได้ประโยชน์อะไรบ้าง
2. หลังจากได้รับการติชมจากกิจกรรมนี้ประโยชน์ต่อการปรับปรุงตนเองอย่างไร
3. บอกความหมายของสิ่งที่ทำในกิจกรรมครั้งนี้

## ครั้งที่ 9 การสร้างภาพปะติดจากเศษวัสดุ

### จุดมุ่งหมาย

1. เพื่อพัฒนาความคิดสร้างสรรค์
2. เพื่อพัฒนาความเชื่อมั่นในตนเองและการกล้าแสดงออกและใช้ความคิดสร้างสรรค์  
สังคม

ระยะเวลา ประมาณ 50 นาที

ขนาดกลุ่ม 10-12 คน

### อุปกรณ์

1. เมล็ดแตงโม เมล็ดข้าว เปลือกไข่ เปลือกไม้ ใบไม้เศษผ้า กระดาษสี ทราย ฯลฯ
2. กระดาษวาดเขียน กาว กรรไกร

### ขั้นตอนกิจกรรม

1. นำภาพปะติดจากเศษวัสดุที่สมบูรณ์มาให้นักเรียนดู และให้แสดงความคิดเห็นว่าใช้วัสดุประเภทใด มีความเหมาะสมกลมกลืนหรือไม่ อย่างไร
2. อธิบายขั้นตอนในการทำ ได้แก่ การร่างภาพลงบนกระดาษ การกำหนดตำแหน่ง ฯลฯ
3. ให้สมาชิกแต่ละคนลงมือทำภาพปะติดจากเศษวัสดุ
4. นำผลงานที่ทำเสร็จออกมาแสดงและให้สมาชิกอธิบายขั้นตอนวิธีการทำ ปัญหาที่พบขณะกระทำ พร้อมทั้งรับฟังความคิดเห็นของเพื่อน

### ขั้นวิเคราะห์ ถามสมาชิกโดยใช้คำถามต่อไปนี้

1. เมื่อสมาชิกรู้สึกไม่พอใจกับผลงานของตน มีวิธีการแก้ไขอย่างไร
2. เมื่อได้รับฟังการติ-ชมของผู้อื่นแล้วมีความรู้สึกอย่างไร

### ขั้นสรุปและนำไปใช้

1. ให้สมาชิกช่วยกันสรุปอีกครั้งหนึ่งว่า กิจกรรมนี้สมาชิกได้ประโยชน์อะไรบ้าง
2. หลังจากได้รับการติ-ชมจากกิจกรรมนี้ประโยชน์ต่อการปรับปรุงตนเองอย่างไร

### **ขั้นสรุปกิจกรรมทุกกิจกรรม**

เมื่อสมาชิกได้ร่วมกิจกรรมครบทุกกิจกรรมแล้ว ผู้นำกลุ่มให้สมาชิกช่วยกันสรุปและอภิปรายว่า หลังจากทำกิจกรรมศิลปะแล้วสมาชิกได้ข้อคิดอย่างไรบ้าง และคิดว่าจะนำประโยชน์ที่ได้ไปใช้ในการพัฒนา ปรับปรุงตนเองได้อย่างไรบ้าง ทั้งในเรื่องการเรียนและชีวิตประจำวัน

## ครั้งที่ 10 กิจกรรมอาลา

### จุดมุ่งหมาย

1. เพื่อทบทวนกิจกรรมที่ได้เรียนรู้และฝึกฝนมาตั้งแต่ต้น
2. เพื่อส่งเสริม การพัฒนาบุคลิกภาพ
3. เพื่อประเมินผลการเข้าร่วมกิจกรรมศิลปะ

ระยะเวลา ประมาณ 50 นาที

ขนาดกลุ่ม 10-12 คน

อุปกรณ์ -

ขั้นตอนกิจกรรม

1. ผู้นำกล่าวนำถึงกิจกรรมในครั้งสุดท้าย เพื่อทบทวนกิจกรรมที่ได้เรียนรู้และฝึกฝนมาตั้งแต่ต้น
2. ผู้นำกลุ่มและสมาชิกร่วมกันอภิปรายเกี่ยวกับการพัฒนาบุคลิกภาพของตนเองที่ได้ทำกิจกรรมมาตั้งแต่ต้นว่า มีกิจกรรมอะไรบ้าง เนื้อหาของกิจกรรมเป็นอย่างไร โดยให้สมาชิกผลัดกันตอบ

ขั้นวิเคราะห์

สมาชิกและผู้นำกลุ่มช่วยกันพิจารณาและแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับผลดี หรือประโยชน์ของการกล้าแสดงความคิดเห็น และกล้าแสดงออกในสิ่งที่เหมาะสม ตลอดจน ผลเสียของบุคคลที่ไม่กล้าแสดงออก

ขั้นสรุปและนำไปใช้

1. ชักถามสมาชิกถึงความรู้สึกต่าง ๆ ที่ได้เข้าร่วมกิจกรรมศิลปะ และสิ่งที่ได้จากการเข้าร่วมกิจกรรมศิลปะ การเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นกับตนเอง หลังจากฝึกกิจกรรมศิลปะ
2. หลังจากเข้าร่วมกิจกรรมศิลปะแล้วสมาชิกได้ข้อคิดอย่างไร โดยผู้นำกลุ่มเป็นผู้เขียนบนกระดาน และคิดว่าจะนำประโยชน์ที่ได้ไปใช้ในการพัฒนา ปรับปรุงตนเองได้อย่างไร ทั้งในเรื่องการเรียนและชีวิตประจำวัน
3. ผู้นำชี้แจงให้เห็นถึงประโยชน์และโทษของการมีบุคลิกภาพแบบเก็บตัว
4. ให้สมาชิกทุกคนทำแบบทดสอบวัดบุคลิกภาพ อีกครั้ง(Post-test)

ภาคผนวก ข

รายนามผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือ

### รายนามผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือ

- |                                |                                                                          |
|--------------------------------|--------------------------------------------------------------------------|
| 1. ผศ.ดร.เทพ หังงา             | หัวหน้าภาควิชาจิตวิทยาการศึกษา<br>คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น      |
| 2. ผศ.ดร.อัครสิทธิ์ สารระรัตนะ | อาจารย์ประจำภาควิชาการประถมศึกษา<br>คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น    |
| 3. ผศ.ขวัญใจ มณีวงษ์           | อาจารย์ประจำวิชาพลศึกษา<br>คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น             |
| 4. ผศ.วัชรินทร์ ศรีรักษา       | อาจารย์ประจำโรงเรียนสาธิต<br>คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น           |
| 5. ผศ.จุมพล ราชวิจิตร          | อาจารย์ประจำภาควิชาการประถมศึกษา<br>คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น    |
| 6. นาย ธัญญะ บุบผเวส           | อาจารย์ประจำภาควิชาจิตวิทยาการศึกษา<br>คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น |
| 7. นาง เสาวลักษณ์ จุมพลพงษ์    | อาจารย์ประจำโรงเรียนขอนแก่นวิทยายน<br>อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น          |
| 8. นาง คณินิจ พันธุรัตน์       | อาจารย์ประจำโรงเรียนสาธิต<br>คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น           |
| 9. นาย สันติชัย ศรีโพธิ์       | อาจารย์ประจำโรงเรียนสาธิต<br>คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น           |

ภาคผนวก ค

หนังสือแต่งตั้งผู้เชี่ยวชาญและขอเก็บข้อมูลการวิจัย

## บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ    บัณฑิตศึกษา    คณะศึกษาศาสตร์    โทร.2557

ที่    ทม 0510/

วันที่    ต.ค. 37

เรื่อง    โปรดลงนาม

เรียน    คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

ด้วย นางสาวรัชดา ลีลาสวัสดิ์ชัย    นักศึกษาปริญญาโท สาขาวิชา  
จิตวิทยาการศึกษา บัณฑิตศึกษาประจำคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น กำลังทำ  
วิทยานิพนธ์ เรื่อง " ผลการใช้กระบวนการกลุ่มและกิจกรรมศิลปะ ที่มีต่อการพัฒนา  
บุคลิกภาพเก็บตัวของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 " ซึ่งการศึกษาครั้งนี้จำเป็นต้องให้  
ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบและพิจารณาเนื้อหาของแบบวัดบุคลิกภาพ กิจกรรมกระบวนการกลุ่ม  
และกิจกรรมศิลปะ ก่อนนำไปใช้ เพื่อให้การทำวิทยานิพนธ์เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ  
จึงเห็นสมควรแต่งตั้งให้

- |                                 |                  |
|---------------------------------|------------------|
| 1. ผศ.ดร.เทพ พังงา              | เป็นผู้เชี่ยวชาญ |
| 2. ผศ.ดร.อัญชลี สารรัตน์ะ       | เป็นผู้เชี่ยวชาญ |
| 3. ผศ.ขวัญใจ มณีวงษ์            | เป็นผู้เชี่ยวชาญ |
| 4. ผศ.จุมพล ราชวิจิตร           | เป็นผู้เชี่ยวชาญ |
| 5. ผศ.วัชรินทร์ ศรีรักษา        | เป็นผู้เชี่ยวชาญ |
| 6. อาจารย์ รัชฎะ บุบผเวส        | เป็นผู้เชี่ยวชาญ |
| 7. อาจารย์ คณิงนิจ พันธุรัตน์   | เป็นผู้เชี่ยวชาญ |
| 8. อาจารย์ สันติชัย ศรีโพธิ์    | เป็นผู้เชี่ยวชาญ |
| 9. อาจารย์ เสาวลักษณ์ จุมพลพงษ์ | เป็นผู้เชี่ยวชาญ |

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา ลงนามในหนังสือที่แนบมาพร้อมนี้ด้วย

( ผศ.ดร.กาญจนา ไชยพันธุ์ )

ประธานกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์



## บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ   บัณฑิตวิทยาลัย   มหาวิทยาลัยขอนแก่น   โทร. 2584

ที่   ทม 0510/

วันที่   ค.ค. 37

เรื่อง   ขออนุญาตแต่งตั้งข้าราชการเป็นผู้เชี่ยวชาญ

เรียน   คณบดีคณะศึกษาศาสตร์

ด้วย นางสาวรัชดา ลีลาสวัสดิ์ชัย   นักศึกษาปริญญาโท สาขาวิชา  
จิตวิทยาการศึกษา   บัณฑิตศึกษาประจำคณะศึกษาศาสตร์   มหาวิทยาลัยขอนแก่น   กำลังทำ  
วิทยานิพนธ์ เรื่อง " ผลการใช้กระบวนการกลุ่มและกิจกรรมศิลปะ   ที่มีต่อการพัฒนา  
บุคลิกภาพเก็บตัวของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 "   ซึ่งการศึกษาครั้งนี้จำเป็นต้องให้ผู้  
เชี่ยวชาญตรวจสอบและพิจารณาเนื้อหาของแบบวัดบุคลิกภาพ   กิจกรรมกระบวนการกลุ่ม  
และกิจกรรมศิลปะก่อนนำไปใช้   บัณฑิตวิทยาลัย   พิจารณาแล้วเห็นว่า

- |                                |                              |
|--------------------------------|------------------------------|
| 1. ผศ.ดร.เทพ พังงา             | 2. ผศ.ดร.อัญชลี สารรัตน์     |
| 3. ผศ.ขวัญใจ มณีวงษ์           | 4. ผศ.จุมพล ราชวิจิตร        |
| 5. ผศ.วัชรินทร์ ศรีรักษา       | 6. อาจารย์ ธัญญา บุพผเวส     |
| 7. อาจารย์ คณิงนิจ พันธุ์รัตน์ | 8. อาจารย์ สันติชัย ศรีโพธิ์ |

เป็นผู้มีความรู้ ความสามารถ และประสบการณ์เป็นอย่างดี จึงใคร่ขออนุญาตแต่งตั้งบุคคล  
ดังกล่าว   เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบและพิจารณาเนื้อหาของแบบวัดบุคลิกภาพ   กิจกรรม  
กระบวนการกลุ่มและกิจกรรมศิลปะ

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา   บัณฑิตวิทยาลัย   มหาวิทยาลัยขอนแก่น  
หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์ และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รศ.ดร.สมพงษ์ จันทรโพธิ์ศรี)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

ที่ ทม 0510/

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น

อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น 40002

ตุลาคม 2537

เรื่อง ขออนุญาตแต่งตั้งข้าราชการเป็นผู้เชี่ยวชาญ

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนขอนแก่นวิทยายน

ด้วยนางสาวรัชดา ลีลาสวัสดิ์ชัย นักศึกษานิเทศศาสตร์ สาขาวิชาจิตวิทยาการศึกษา บัณฑิตศึกษาประจำคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น กำลังทำวิทยานิพนธ์เรื่อง "ผลการใช้กระบวนการกลุ่มและกิจกรรมศิลปะ ที่มีต่อการพัฒนาบุคลิกภาพเก็บตัวของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 " ซึ่งในการศึกษาครั้งนี้ จำเป็นต้องให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบและพิจารณาเนื้อหาของแบบวัดบุคลิกภาพ กิจกรรมกระบวนการกลุ่ม และกิจกรรมศิลปะก่อนนำไปใช้ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น พิจารณาแล้วเห็นว่านางสาวรัชดา ลีลาสวัสดิ์ชัย อาจารย์ 2 ระดับ 6 เป็นผู้มีความรู้ความสามารถและมีประสบการณ์เป็นอย่างดี จึงใคร่ขออนุญาตแต่งตั้งบุคคลดังกล่าว เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบและพิจารณาเนื้อหาของเครื่องมือแบบสอบถาม เพื่อการวิจัยในการทำวิทยานิพนธ์ครั้งนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น หวังเป็นอย่างยิ่งว่า  
คงได้รับความอนุเคราะห์ และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.สมพงษ์ จันทรโพธิ์ศรี)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

ที่ ทม 0510/

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น

อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น 40002

ตุลาคม 2537

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูลในการทำวิทยานิพนธ์

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนเทศบาลสามเหลี่ยม

ด้วยนางสาวรัชดา ลีลาสวัสดิ์ชัย นักศึกษาปริญญาโท สาขาวิชาจิตวิทยาการศึกษา บัณฑิตศึกษาประจำคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น กำลังทำวิทยานิพนธ์เรื่อง "ผลการใช้กระบวนการกลุ่มและกิจกรรมศิลปะ ที่มีต่อพัฒนาบุคลิกภาพให้กับตัวของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 " ซึ่งได้กำหนดกลุ่มตัวอย่างประชากรในการศึกษาครั้งนี้คือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนเทศบาลสามเหลี่ยม โดยจะดำเนินการเก็บข้อมูลระหว่างวันที่ 25 ตุลาคม 2537 ถึงวันที่ 31 ธันวาคม 2537 เพื่อให้การศึกษาค้นคว้าสำเร็จลุล่วงไปด้วยดี บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์ให้นางสาวรัชดา ลีลาสวัสดิ์ชัย ดำเนินการเก็บข้อมูลตามความประสงค์ด้วย

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น หวังเป็นอย่างยิ่งว่าคงได้รับความอนุเคราะห์ และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.สมพงษ์ จันทรโพธิ์ศรี)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

ภาคผนวก ง  
สถิติที่ใช้ในการวิจัย

## สถิติที่ใช้ในการวิจัย

## The Wilcoxon Matched Pairs Signed Ranks Test

**ข้อตกลงเบื้องต้น** 1. ข้อมูลทั้งสองชุดสามารถบอกได้ว่าค่าใดสูงหรือต่ำกว่ากัน และแตกต่างกัน  
อย่างไร

2. กลุ่มตัวอย่างเป็นกลุ่มเดิม หรือเป็นกลุ่มที่มีความสัมพันธ์กัน

**สมมติฐาน**  $H_0$  : ผลของการกระทำ (Treatment) ต่อกกลุ่มตัวอย่าง 2 กลุ่ม ที่มีความ  
สัมพันธ์กัน ไม่แตกต่างกัน

$H_1$  : ผลของ Treatment ต่างกัน

- การทดสอบ**
1. หาความแตกต่างระหว่างคะแนน 2 กลุ่ม โดยคิดเครื่องหมายด้วย
  2. จัดลำดับความแตกต่างตามหลักของการจัดลำดับที่ คือ ถ้าความแตกต่าง  
เท่ากันให้เอาลำดับที่รวมกันแล้วเฉลี่ย (การจัดลำดับนี้จัดโดยใช้ค่าตัวเลข  
เท่านั้นไม่คิดเครื่องหมายแต่เมื่อได้ลำดับแล้วจะไม่มีเครื่องหมายไว้ด้วย  
ก็ได้เพื่อความสะดวกในการพิจารณาขั้นตอนต่อไป)
  3. หาค่า T โดยรวมลำดับที่ของเครื่องหมายที่มีน้อยกว่า
  4. นับจำนวน N ซึ่งเท่ากับจำนวนลำดับที่มีเครื่องหมายทั้งหมด (ไม่นับค่า  
แตกต่างที่เป็น 0)
  5. นำค่า N ไปเปิดตาราง Wilcoxon

**ลักษณะการทดสอบ** ใช้แบบสองหางเพราะไม่ต้องการดูทิศทาง

**การตัดสินใจ** ไม่ยอมรับสมมติฐาน  $H_0$  ถ้าค่า T ที่นับได้มีค่าเท่ากับหรือน้อยกว่า ค่า T จากตาราง  
ตามระดับนัยสำคัญที่ตั้งไว้

**หมายเหตุ** 1. ในกรณีที่ผลต่างมีค่าเท่ากัน ให้จัดอันดับเหมือนกับไม่ซ้ำกันก่อน แล้ว  
นำผลที่ได้คืออันดับเหล่านั้นมารวมกันแล้วการเฉลี่ย ผลลัพธ์คืออันดับที่ของ  
ผลต่างที่ซ้ำกันทั้งหมด เช่น 19 20 22 22 23 อันดับของข้อมูลที่มีค่า  
22 ก็คือ  $(3+4) = 3.5$  ทั้งสองตัว

2. ในกรณีที่กลุ่มตัวอย่างมีขนาดใหญ่ คือ  $N$  มากกว่า 25 ให้คำนวณค่าเฉลี่ยของ  $T$  โดยสูตร

$$\mu_T = \frac{N(N+1)}{4}$$

ความเบี่ยงเบนมาตรฐานของ  $T$  ( $\sigma_T$ ) หาได้จาก

$$\sigma_T = \frac{N(N+1)(2N+1)}{24}$$

$$\text{ในการทดสอบใช้สูตร } Z = \frac{T - \mu_T}{\sigma_T} = \frac{T - \frac{N(N+1)}{4}}{\sqrt{\frac{N(N+1)(2N+1)}{24}}}$$

$N$  = จำนวนกลุ่มตัวอย่าง

เมื่อ  $T$  หาได้จากผลรวมของอันดับที่มีเครื่องหมายน้อยกว่า ตามวิธีที่กล่าวมาแล้ว  
ในกรณีที่ทดสอบโดยสูตรดังกล่าวให้ใช้ตารางพื้นที่ใต้โค้งปกติ เพื่อหาค่าพื้นที่ ณ จุดตรงค่า  
ถ้าพื้นที่จากตารางมีค่าน้อยกว่าระดับนัยสำคัญ ( $\alpha$ ) ที่กำหนดไว้ ก็ไม่ยอมรับสมมติฐาน  $H_0$

การใช้วิธีการของ Wilcoxon นี้ค่า  $N$  ที่ใช้เป็นผลรวมของอันดับที่เฉพาะที่มีเครื่องหมาย  
บวกลบเท่านั้น ไม่รวมที่มีผลต่างของข้อมูลเป็นศูนย์ หรือหาได้จากเอาจำนวนหรือขนาดของ  
กลุ่มตัวอย่าง ลบด้วย จำนวนที่ผลต่างเป็นศูนย์